

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERL. ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

No. 223.

Deel X.

1 September 1938.

Adres der Redactie :

F. T. VALCK LUCASSEN, „'t Molenblik", VORDEN.

INHOUD : Prof. Dr. W. M. Docters van Leeuwen : Zoo-
cecidia van het eiland Terschelling. — Dr. D. Mac Gil-
lavry : Eenige oude faunistische opgaven voor ons land. —
A. J. Besseling : Niederländische Wassermilben aus der
Gattung Eylais.

Zoocecidia van het eiland Terschelling.

In de Entomologische Berichten van 1 November 1937 no. 218, p. 357 werd een opsomming gegeven van de op het eiland Vlieland verzamelde gallen. Deze lijst bevat 16 soorten. Van het eiland Ameland zijn 18 gallen soorten bekend en van het eiland Terschelling nog minder. De opgaven over gallen van dit laatste eiland dateren van 1913 en 1914. In het Verslag van de 46ste Wintervergadering der Nederlandse Entomologische Vereeniging (zie Tijdschrift voor Entomologie, deel LVI, 1913, p. X) vermeldt Dr. Mac Gillavry de vondst van een snuitkever, *Mecinus collaris*, de verwekker van een gal op de bloeias van *Plantago maritima*. In hetzelfde tijdschrift, deel LVII, 1914, p. 104, staat een lijst afgedrukt van de door Dr. Mac Gillavry verzamelde gallen. In deze lijst worden 6 gallensoorten opgegeven. Bovendien vond ik in de aan deze lijst voorafgaande opsomming van de gevonden insecten nog de gal vermeld, die door *Isthmosoma graminicola* op *Triticum junceum* wordt veroorzaakt. Tezamen met de in 1913 genoemde gal op *Plantago* wordt het aantal gallen dus acht.

De door den auteur genoemde ronde en ovale gallen op de bladeren van *Salix repens*, veroorzaakt door *Pontania gallicola* Steph., bij welke naam de schrijver zelf een ? zet, zal wel de zeer algemene bladgal zijn, die door *Pontania pedunculi* Htg. veroorzaakt wordt. Mac Gillavry geeft ook een gal op, voorkomende aan de bloeiaren van *Triglochin maritima*, zonder de veroorzaker daarvan aan te geven. Deze gal is mij uit de literatuur onbekend. Het is voorlopig beter deze galvorm niet aan te houden, tot meer materiaal daarvan gevonden is.

Van 9 tot 12 Juli maakte ik een excursie naar Terschelling mede van de Amsterdamse biologen, welke onder leiding stond van Prof. Dr. Th. J. Stomps. Gedurende drie dagen

NOV - 7 1938

werd het eiland in alle richtingen doorkruist. Het weer was niet zeer geschikt voor gallen zoeken, daar de straffe wind de vegetatie in heftige beweging hield. De 7 door Mac Gillavry opgegeven gallen werden voor het grootste deel teruggevonden, echter niet de gal van *Geocrypta (Perrissia) galii* op *Galium uliginosum* en evenmin de gal van *Rhabdophaga rosaria* op *Salix* species. Zelf vond ik een aantal andere gallen, maar toch lijkt dit eiland zeer arm aan cecidiën. Hetzelfde geldt voor de eilanden Vlieland en Ameland. Dit wekt te meer verwondering, omdat de duinen over het algemeen zeer rijk aan gallen zijn. Het is niet gemakkelijk aan te geven, van welke oorzaken deze armoede het gevolg is. Wellicht zijn de eilanden moeilijk voor de galvormers te bereiken en zijn ook de sterke winden schadelijk voor de verbreiding en voor het leven der cecidozoën.

Hieronder volgt een opgave van de door mij gevonden zooceciadiën. Die welke reeds door Mac Gillavry vermeld zijn, zijn aangegeven met een *, die welke door hem wel en door mij niet gevonden zijn, zijn aangegeven door **. Twee van de door mij gevonden gallen zijn nieuw voor de wetenschap.

Thysanoptera.

1. Een mij onbekende *Thrips*-soort doet vervormingen ontstaan aan de bloemen van *Ranunculus acer* L. De kroonbladeren blijven kleiner en zijn naar binnen gebogen, zodat een soort napje ontstaat. Bovendien zitten de aangetaste bloemen dicht op elkaar. Deze gal is nog niet beschreven.

Rhynchota.

- 2*. *Livia juncorum* Latr. vormt de bekende bezemachtige gallen op *Juncus articulatus* L.
3. *Semiaphis atriplicis* L. doet bleke bladrandrollingen ontstaan bij *Chenopodium album* L.
4. *Thecabius affinis* Kalt. Gevonden werd de voorjaarsgeneratie op *Populus nigra* L. Deze vormt te zamenvouwingen van de beide bladhelften naar boven, de buitenkant van de gal is ruw en vaak verkleurd. De zomergeneratie van deze bladluis vormt gallen op *Ranunculus* soorten.

Diptera.

5. *Contarinia barbichei* Kieff. De eindknoppen van de stengels van *Lotus uliginosus* Schkuhr. gaan over in rondachtige galletjes, die uit iets vergrote en verdikte, ontkleurde blaadjes en steunblaadjes bestaan. Binnenin leven enkele witte galmuglarven. Deze gal is mij slechts van Leersum, ook op *Lotus corniculatus* L. bekend. Zij is door haar geringe afmetingen moeilijk te vinden.

- 6*. *Contarinia loti* Deg. De bekende en algemeen voorkomende bloemgallen op *Lotus corniculatus* L.
7. *Cystiphora sonchi* F. Lw. vormt ronde, lage, rood gekleurde puistjes op de bladeren van *Sonchus arvensis* L. Zeer algemeen in de duinen, zeldzaam in het binnenland.
- 8**. *Geocrypta galii* H. Lw. Op *Galium uliginosum* L. Deze galmug vormt vlezige opzwellingen van de stengels, vooral dicht bij de bloeiwijze. Bij 't rijp worden ontstaat een stervormige opening.
9. *Jaapiella veronicae* Vallot. De bloemen van *Veronica officinalis* L. blijven gesloten en verkleuren roodachtig. Algemeen.
10. *Rhabdophaga heterobia* H. Lw. op *Salix repens* L. Een soort wilgenroosje aan het einde van de takken, algemeen.
- 11**. *Rhabdophaga rosaria* L. op *Salix* species. De bekende wilgenroosjes worden door deze galmug gevormd.

Coleoptera.

12. *Gymnetron villosulus* Gyll. De gallen zijn bolvormige opzwellingen van de vruchtbeginsels van *Veronica Anagallis-aquatica* L. Algemeen.
- 13*. *Mecinus collaria* Germ. vormt weinig zichtbare verdikkingen van de bloeiassen van *Plantago maritima* L. De gal is reeds van verschillende plaatsen langs de kust bekend, ook van Zeeburg bij Amsterdam.

Hymenoptera.

14. *Aulacidea hieracii* Bché., min of meer bolvormige of spoelvormige stengelgallen aan *Hieracium umbellatum* L. Algemeen, vooral in de duinen.
15. *Aylax hypochoeridis* Kieff., lange, spoelvormige opzwellingen aan de bloeiassen van *Hypochoeris radicata* L. Algemeen in de duinen, zeldzaam in het binnenland.
- 16*. *Isthmosoma hyalipenne* Walk. f. *maritima* Hed. Spoelvormige gal, bestaande uit een verkorte stengel en dicht op elkaar gedrongen bladscheden. Algemeen, vooral dicht bij zee.
17. *Pontania collacteana* Först. vormt tot 12 mm lange verdikkingen aan de takjes van *Salix repens* L. De kamer ligt in het merg. Vrij algemeen.
- 18*. *Pontania pedunculi* Htg. Bolvormige of meer ovale, veelal rood gekleurde galletjes aan de onderkant van de bladeren van *Salix repens* L. Zeer algemeen.

Eriophyidae.

19. *Eriophyes empetri* Lindr. Heksenbezemachtige woekeringen op *Empetrum nigrum* L. Van enkele plaatsen in ons land bekend.
20. *Eriophyes euanthus* Nal. Vergroeningen van de bloemen en kleine bladrozetten aan het einde van de stengels van *Jasione montana* L. De gehele plant ontwikkelt zich povertjes en is dicht behaard. Deze gal is bekend uit de duinen bij den Helder en van Texel.
21. *Eriophyes hippopaënus* Nal. vormt blaasjes op de bladeren van *Hippophaë Rhamnoides* L. Niet zeldzaam in de duinen.
22. *Eriophyes laevis inangulis* Nal. In de hoeken van de bladnerven van *Alnus glutinosa* Gaertn. ontstaan geelachtige, 2—3 mm lange opzwellingen naar boven. Zeer algemeen.
23. *Eriophyes laevis typicus* Nal. De bovenkant van de bladeren van *Alnus glutinosa* Gaertn. is bedekt met kleine, knopvormige, vaak roodachtige galletjes. Zeer algemeen.
24. *Eriophyes megacerus* Can. et Mass. Er ontstaan grijs behaarde proppen uit de bloeiwijzen van *Mentha aquatica* L. Deze gal is niet zeldzaam in de duinen.
25. *Phyllocoptes anthobius* Nal. De bloemen zijn sterk vergroend en dicht op elkaar gedrongen. Algemeen op allerlei *Galium* soorten. Op Terschelling kwam zij voor op *Galium verum* L.
26. Een onbekende galmijt vormt bloemvergroeningen van *Hypochoeris radicata* L. Het omwindsel blijft onveranderd, maar de bloemen zijn in gele blaadjes overgegaan en zij vormen een door het omwindsel omgeven kwast. Deze gal is nog niet beschreven, zij werd ontdekt door den student, J. de Wilde.

Nematoda.

27. *Tylenchus* species vormt langwerpige, geelgroene verdikkingen van de hoofdnerven van *Hypochoeris radicata* L. Deze gal is van enkele plaatsen bekend, maar zij is door haar geringe omvang moeilijk te vinden.

W. M. DOCTERS VAN LEEUWEN.

Eenige oude faunistische opgaven voor ons land.

Soms komt men oude opgaven tegen over het voorkomen in Nederland van bepaalde insecten. Deze zijn veelal van weinig belang, maar kunnen ook wel eens wijzen op de zich allengs wijzigende insectenbevolking van ons land. Ik geef hier enkele dier opgaven met mijn opmerkingen.